

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана ФБАД

Віра САВЧЕНКО

08 _____ 2022 року

« РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОК 07 Психологія управління та конфліктологія

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 073 «Менеджмент» _____

(код і найменування спеціальності)

освітня програма
(спеціалізація) _____ Управління проектами _____

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут _____ Фізико-технічний _____

факультет _____ Будівництва, архітектури та дизайну _____

(найменування інституту, факультету)

мова навчання _____ українська _____

Робоча програма «Психологія управління та конфліктологія»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»

освітня програма

(спеціалізація) «Управління проектами»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

« 25 » 06 2022 року - 16 с.

Розробник: Чернова І.В., к.філол.н., доц., доц. каф. Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

Протокол від « 25 » 06 2022 року № 12

Гарант освітньої програми «Управління проектами»

« 25 » 06 2022 року (Н.М. Левченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

« 25 » 06 2022 року (А.М. Ткаченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією Факультету будівництва, архітектури та дизайну
(найменування факультету)

Протокол від « 30 » 08 2022 року № 6

« 30 » 08 2022 року Голова (В.О. Савченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 <u>«Управління та адміністрування»</u> (шифр і найменування)	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u> (код і найменування) освітня програма <u>Управління проектами</u> (назва освітньої програми)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		15 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	84 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50% / -

для заочної форми навчання – 7,1% / -

1. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» полягає у формуванні вмінь психологічного аналізу особистостей та неконфліктних міжособистісних взаємин у групах, визначення засобів оптимального впливу на працівників для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі.

Завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів знань з таких основних питань:

- зародження світової управлінської думки та історичні передумови виникнення менеджменту;
- історія розвитку управлінської думки в Україні;
- виникнення і розвиток наукових шкіл менеджменту;
- особливості і тенденції розвитку сучасного менеджменту, сучасні підходи до управління;
- сучасна система поглядів на управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Інтегральну компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

Фахові компетентності:

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

Додатково для освітньо-професійної програми

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Очікувані програмні результати навчання:

ПР 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах

ПР 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтувати методи їх вирішення

ПР 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями

ПР 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

ПР 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

ПР 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач

ПР 12. Мати навички делегування повноважень та керівництва організацією (підрозділом)

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Психологія управління та конфліктологія в системі організаційного менеджменту.

Тема 1. Психологія управління та конфліктологія: концептуальні засади

Місце психології управління та конфліктології в системі сучасного соціогуманітарного знання. Антропологічний чинник в системі управління організацією. Психологічна структура професійної діяльності, професіографія. Вихідні принципи психологічного підходу в управлінні. Школа людських відносин.

Виникнення та становлення психолого-управлінської думки. Психосоціологічні теорії європейського менеджменту. Теорії та практика психології американського менеджменту. Інженерна психологія в класичному менеджменті. Практика японського менеджменту

Тема 2. Психологічна структура особистості та управлінська діяльність

Психологічні теорії особистості. Структура психіки за З. Фрейдом. Модель психічної структури особистості в аналітичній психології К. Юнга. Гуманістичний та когнітивний підходи до розуміння психіки особистості (А. Маслоу). Особливості розумових процесів, культура професійного мислення.

Особистість в організації. Детермінація поведінки особистості в діловому спілкуванні. Макро- і мікросередовище особистості. Психологічні регулятори особистості: сприйняття; воля; мотиви; темперамент. Властивості особи та їх вияви в поведінці, діяльності, спілкуванні.

Рольова поведінка в діловому спілкуванні. Взаємозалежність успіху в діяльності від психічного стану особистості.

Тема 3. Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами

Психічні стани особистості й працездатність. Психологічні й фізіологічні особливості працівника. Антропометричні показники, що враховуються при організації робочих місць.

Управління емоційним станом людини. Самокерування психічним здоров'ям: установка на позитивне мислення; способи психічного захисту. Рівень самоконтролю (інтерналі та екстернали); методи психокорекції.

Профілактика стресів у менеджменті. Взаємоадаптація людини та ЕОМ в системах управління.

Тема 4. Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва

Організаційні особливості структури трудового колективу. Соціально-психологічні характеристики колективу. Формальні й неформальні групи. Соціально-економічні особливості трудового колективу та психологічний потенціал групи. Механізми групового впливу. Ефект синергії.

Принципи формування колективу. Етапи розвитку колективу. Сутність та стадії згуртованості колективу. Психологічні закономірності розвитку групи.

Психологічна сумісність працівників в організаціях. Вимоги до психологічних якостей працівників та керівників сучасних організацій. Соціально-психологічний клімат в організації. Груповий потенціал: пошук синергії.

Тема 5. Психологія трудового колективу

Феномен ділового спілкування і комунікативна компетентність. Спілкування як взаємодія. Спілкування як комунікація. Перешкоди в комунікаціях. Зворотний зв'язок у процесі комунікації. Етапи ділового спілкування.

Спілкування в організації як рольова взаємодія. Теорія трансакцій І.Берна. Складання характеристики (стратегіограма).

Психологічні механізми і технологія переговорного процесу. Тактичні прийоми на переговорах. Психологічні умови успіху на переговорах. Значення міміки та жестикуляції в процесі спілкування. Класифікація типів співрозмовників.

Психологічні аспекти підготовки та проведення нарад і зборів (мозкова атака, авторитарна нарада, послідовне узгодження рішення). Способи впливу на поведінку учасників наради.

Змістовий модуль 2. Психологічне регулювання організаційних процесів.

Тема 6. Психологія ділового спілкування

Роль керівника у формуванні колективу. Особливості управління персоналом на етапах розвитку трудового колективу.

Лідерство: сутність та організаційне значення. Організаторські здібності. Психологічна типологія лідерів. Деструктивна й термінаторна поведінка керівника.. Психологічні особливості національних систем керівництва.

Основні концепції стилів керівництва. Психологічні риси особистості керівника, вимоги до нього як до лідера. Сутність поняття стилю керівництва. Класична типологія стилів керівництва. Вибір оптимального стилю керівництва: ситуаційний підхід. Багатовимірні моделі стилів керівництва.

Гендерна типізація стилів керівництва. Активна взаємодія з підлеглими як вираження жіночого начала в менеджменті. Чоловік-менеджер і «діловий» стиль керівництва.

Тема 7. Психологія управління конфліктами

Місце конфліктів в управлінській діяльності. Методи управління конфліктами. Картографія конфлікту. Конфлікти в особистісно-емоційній сфері. Психосоціологічна характеристика суб'єктів, які схильні до конфліктів.

Типологія конфліктів. Основні стилі поведінки при конфліктах (конкуренція, співробітництво, компроміс, пристосування, ухилення). Психологічні техніки профілактики конфліктних ситуацій. Стратегія управління конфліктом. Керований конфлікт: типи, структура, стадії протікання.

Тема 8. Психологічні аспекти управлінських функцій

Психологічні фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Психологічні аспекти інформаційного забезпечення управління та процесу прийняття рішень.

Психологічні основи організації праці та її безпеки. Психологія адміністраторської діяльності (адаптація персоналу до організації; атестація; планування кар'єри). Контролююча функція менеджера: психологічний вимір.

Психологічні методи у мотиваційній діяльності менеджера.

Стимулювання персоналу організації відповідно до потреб робітника.

Тема 9. Психологічні контексти інноваційної, комунікативної, мотиваційної діяльності менеджера

Управління нововведеннями (змiнами). Психологічний контекст комунікації. Психологічні засоби у системі мотивації та стимулювання праці. Психологія керівного впливу та дисципліни праці. Психологія стратегічного управління: постановка проблеми; інноваційна діяльність; тайм-менеджмент. Психологічні бар'єри нововведенням, мотивація нововведень. Управлінська діяльність в екстремальних ситуаціях.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Психологія управління та конфліктологія в системі організаційного менеджменту.													
Тема 1. Психологія управління та конфліктологія: концептуальні засади	10	1	1	-	-	8	10	1	1				8
Тема 2. Психологічна структура особистості та управлінська діяльність	10	2	2	-	-	6	10						10
Тема 3. Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами	10	1	1	-	-	8	10	1					9
Тема 4. Стиль та соціально-	10	1	1	-	-	8	10						10

психологічні аспекти керівництва												
Тема 5. Психологія трудового колективу	10	2	2	-	-	6	10	-				10
Разом за змістовим модулем 1.	50	7	7	-	-	36	50	2	1			47
Змістовий модуль 2. Психологічне регулювання організаційних процесів.												
Тема 6. Психологія ділового спілкування	10	2	2	-	-	6	10	-				10
Тема 7. Психологія управління конфліктами	10	2	2	-	-	6	10	1				9
Тема 8. Психологічні аспекти управлінських функцій	10	2	2	-	-	6	10	-				10
Тема 9. Психологічні контексти інноваційної, комунікативної, мотиваційної діяльності менеджера	10	2	2	-	-	6	10	1	1			8
Разом за змістовим модулем 2.	40	8	8	-	-	24	40	2	1			37
Разом	90	15	15	-	-	60	90	4	2			84

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачається навчальним планом	
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денне/заочне
1	Психологія управління та конфліктологія: концептуальні засади	1 / 1
2	Психологічна структура особистості та управлінська діяльність	2 / -
3	Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами	1 / -
4	Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва	1 / -
5	Психологія трудового колективу	2 / -
6	Психологія ділового спілкування	2 / -
7	Психологія управління конфліктами	2 / -
8	Психологічні аспекти управлінських функцій	2 / -
	Психологічні контексти інноваційної, комунікативної, мотиваційної діяльності менеджера	2 / 1
	Разом	15 / 2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Не передбачається навчальним планом	
2		
...		

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денне/заочне
1	Опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей.	10 / 14
2	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	8 / 10
3	Підготовка до виступу на семінарських заняттях	10 / 10
4	Підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм, медіа-презентацій тощо	4 / 5
5	Поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації	18 / 40
6	Систематизація вивченого матеріалу перед іспитом	10 / 10
	Разом	60 / 84

Самостійна робота студента полягає в написанні навчально-дослідних завдань (рефератів) за тематикою з наведеними питаннями, щодо розкриття основних теоретичних положень теми. В роботі студент повинен розкрити основні аспекти понятійного апарату, застосовуючи енциклопедії та словники, застосувати порівняльний аналіз з іншими практиками, різні методи оцінки та зробити відповідні висновки щодо застосування вивченого на практиці. Обов'язково студент повинен вказати на джерела літератури, якими користувався, по тексту зробити посилання та оформити у відповідності вимог до наукової продукції. Виконана самостійна робота студента буде обговорюватись в аудиторії та оцінена за стобальною системою. Якщо підготовлена робота буде відповідати вимогам її можна рекомендувати до участі у наукових і науковопрактичних конференціях, семінарах.

Самостійна робота повинна мати такі ознаки: - бути розкритою й актуалізувати окремі теоретичні і практичні аспекти; - містити певні елементи новизни та наукову, навчальну й практичну спрямованість і значимість за досліджуваним напрямком; - демонструвати достатню компетентність студента в розкритті питань, що досліджуються. Для студентів заочної форми навчання Самостійна робота призначена для студентів, які повинні вивчити і пізнати основні положення та теорію з дисципліни «Історія та актуальні концепції менеджменту». Виконана самостійна робота дозволить, використовувати основні теорії мотивації, лідерства та влади для вирішення управлінських задач, оцінювати умови та наслідки управлінських рішень, що приймаються, дозволить оволодіти методами наукової організації праці для ефективного управління людськими, матеріальними, фінансовими, інформаційно-технологічними ресурсами підприємства (фірми).

8. Індивідуальні завдання

Не передбачається навчальним планом

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

10. Методи контролю

Для студентів денної та заочної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, аудиторне розв'язання завдань, тестування

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Формування системи теоретичних і практичних знань та навичок щодо управління господарюючими суб'єктами певної галузі національної економіки у кризових ситуаціях та запобігання їх виникненню; розв'язання комплексних завдань стратегічного розвитку та організація дієвої системи управління.

12. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є залік.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» являє собою оцінку рівня виконаних:

а) практичних занять:

– поточний контроль (вибіркове опитування теоретичного матеріалу та розв'язання аудиторних завдань);

– оцінка самостійних завдань;

б) тестування із змістовного модулю.

13. Критерії оцінювання

За дисципліною «Психологія управління та конфліктологія» передбачено два змістовних модулі. Поточний контроль знань студентів складається з 60 балів за кожним змістовним модулем, які розподілені за видами занять: лекційні, практична, самостійна робота. Модульний контроль містить виконання тестових завдань та складається з максимальної оцінки 40 балів. Поточний та модульний контроль знань, у підсумку, дають змогу студенту отримати 100 балів за кожен змістовний модуль. Отримані за кожен змістовний модуль бали підсумовуються та діляться на 2. Підсумковий контроль (екзамен) передбачає відмову студента від результатів поточного контролю (або з різних поважних причин неможливість отримання балів за поточний контроль) та за письмовою заявою і ухваленням деканату студент має право скласти екзамен. При цьому, результати модульного контролю знань зберігаються. Завдання екзамену складають 60 балів. Результати екзамену та модульний контроль

знань, у підсумку, дають змогу студенту отримати 100 балів за результатами вивчення дисципліни.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опрацювання опорного конспекту лекцій:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому та системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають опрацювати (конспект, записи, фото демонстраційних матеріалів) студенти під час лекції. Його опрацювання сприяє системному та глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо. Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Опрацювання окремої теми за ОКЛ може бути у формі: складання тестових завдань на основі конспекту лекцій та самостійного доопрацювання теми; складання глосарію наукових термінів до кожної теми зі структури дисципліни. Відвідування студентом лекції, ведення ОКЛ, його опрацювання, участь в активному обговоренні дискусійних питань, обґрунтування власної точки зору за проблемними напрямками, співавторство з лектором у підготовці лекційного заняття та його проведення з використанням інтерактивних технологій навчання мотивується викладачем та дає студенту можливість отримати взагалі до 30 балів за обидва змістовні модулі: в першому змістовному модулі – 12 балів, у другому змістовному модулі – 18 балів.

Робота на практичних заняттях:

Під час практичних занять студенти усно доповідають на обрані питання, дають відповіді на додаткові питання викладача, доповнюють один одного за різними питаннями практичного заняття, демонструють результати самостійної підготовки до заняття, виконують письмові самостійні роботи, повідомляють актуальну інформацію про події у будівельній сфері, наводять приклади успішної та кризової діяльності будівельних підприємств, приймають участь в обговоренні практичних питань, вирішують ситуаційні вправи, приймають участь у підготовці практичного заняття у співавторстві з викладачем, допомагають іншим студентам оволодіти знаннями, використовують сучасні інтерактивні методи отримання знань. Така активна робота студента на занятті оцінюється в максимум 8 балів. Така форма надає студенту можливість отримати максимум: 24 бали в першому змістовному модулі та 32 балів у другому змістовному модулі.

Критерії оцінки на практичному занятті

Бали	Критерії оцінки
8	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, дає повні та зрозумілі відповіді на додаткові питання викладача, доповнює відповіді інших студентів за різними питаннями практичного заняття, демонструє результати самостійної підготовки до заняття, доповідає актуальну інформацію про економічні аспекти будівництва, приймає участь у підготовці практичного заняття у співавторстві з викладачем дисципліни, допомагає іншим студентам

	оволодіти знаннями, використовує сучасні інтерактивні методи отримання знань.
7	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, дає повні та зрозумілі відповіді на додаткові питання викладача, доповнює відповіді інших студентів за різними питаннями практичного заняття, демонструє результати самостійної підготовки до заняття, доповідає актуальну інформацію про економічні аспекти будівництва, допомагає іншим студентам оволодіти знаннями.
6	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, дає зрозумілі відповіді на додаткові питання викладача, доповнює відповіді інших студентів за різними питаннями практичного заняття, демонструє результати самостійної підготовки до заняття, доповідає актуальну інформацію про економічні аспекти будівництва.
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
4	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів або письмових відповідей, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання.
3	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи, іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
2	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1	Не володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
0	Не володіє навчальним матеріалом, зовсім не виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; відмовляється працювати в парі/групі/команді.

Самостійна робота:

Виконання самостійної роботи можливе у вигляді реферату в письмовій формі та у формі усної доповіді на практичному занятті. Така форма надає студенту можливість отримати максимум 24 бали в першому змістовому модулі та 10 балів у другому змістовому модулі.

Критерії оцінки самостійного завдання

1 змістовий модуль	2 змістовий модуль	Критерії оцінки

19-22	10-12	У повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, висловлює власний погляд на проблеми, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, опрацьовує наукові джерела.
14-18	7-9	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, переважно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
10-13	4-6	В цілому, володіє матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
6-9	2-3	Частково володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, з в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, здав на перевірку письму реферативну роботу. Не відповідає на додаткові питання.
1-5	1	Здав на перевірку письмову реферативну роботу, яка оформлена не за стандартами та зміст питань не достатньо розкриває їх назву. Відмова від відповіді на будь-які основні та додаткові питання.
0	0	Не виконав завдання, відсутність усної або письмової роботи.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт (тестів). В структурі вивчення дисципліни виділено два змістові модулі, за змістом яких складено тестові завдання та включено до кожної модульної контрольної роботи. Студент складає письмовий модульний контроль та має можливість набрати максимум 40 балів. Правильна відповідь на 10 тестових питань оцінюється в 2 бали кожна та 2 задачі по 10 балів кожна.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого та, в кінцевому рахунку, отримання загального підсумкового балу.

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен змістовий модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовий модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Зведена таблиця набору балів за семестр

Вид заняття	Розподіл балів за змістовими модулями	
	1 змістовий модуль	2 змістовий модуль

	(максимум балів)	(максимум балів)
Поточний контроль	60	60
Лекції	15	15
Практичні	15	15
Самостійна робота	30	30
Модульна контрольна робота (МК)	40	40
Всього по змістовим модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 ((3М1 + 3М2) / 2)	

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЕКЗАМЕН:

Три питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 20 балів за кожне питання). Максимальна кількість складає 60 балів.

16-20 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітко визначення або проаналізували та зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

11-15 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували та зробили висновок з теоретичного положення.

6-10 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або поверхово проаналізували та зробили висновок з теоретичного положення.

0-5 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань на лекційних та практичних заняттях, за виконання самостійного завдання, за модульний контроль та підсумковий контроль (або отримані при складанні екзамену) свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Впродовж семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, практики	для екзамену
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Лекції з дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання / Укл. Пожуєва Т.О. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. (електронний варіант).
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» всіх форм навчання / Укл.: Пожуєва Т.О. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. (електронний варіант).
3. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» заочної форми навчання / Укл. Пожуєва Т.О. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. (електронний варіант).

15. Рекомендована література

Основна

1. Райнерт Ерік. Як багаті країни стали багатими... і чому бідні країни залишаються бідними. – К.: Самміт-книга, 2019. – 416 с. <https://nashformat.ua/products/yak-bagati-krainy-staly-bagatymy...-i-chomu-bidni-krainy-zalyshayutsya-bidnymy-918709>
2. Герст Джон. Найкоротша історія Європи. – К.: Наш Формат, 2021. – 232 с. <https://nashformat.ua/products/najkorotsha-istoriya-evropy-709458>
3. Чудновская, С. Н. История менеджмента : учебник и практикум для академического бакалавриата / С. Н. Чудновская. — Москва : Издательство Юрайт, 2018. — 291 с. // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. / С.Н. Чуднівська. – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/154033/menedzhment/istoriya_menedzhmentu
4. Конспект лекцій з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» для студентів спеціальності 051 «Економіка» / Укладач: В. О. Левицький // Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя. Тернопіль: ТНТУ, 2019. 154 с. <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/30079>
5. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 476 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf?PHPSESSID=5iq3joq7cilsc2jutl3ctkvhp6
6. Définition, historique et enjeux de la GRH <https://www.after-bac.com/historique-gestion-ressources-humaines/>
7. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. — Ч. 1. — Історія менеджменту. Теорія організацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. В. Баєва, Л. В. Лазоренко, Н. І. Новальська та ін.]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. — 336 с. — Бібліогр.: с. 329–335. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/men_adm_1.pdf
8. Юрик Н.Є. Історія менеджменту : Курс лекцій. – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 114 с. <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/17694/1/%D0%86%D1%81%D1%82%>

[D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%83%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf](https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/26547/1/978%E2%80%935%E2%80%93321%E2%80%931545%E2%80%932.pdf)

Допоміжна

1. Тесленко И.В. История менеджмента: учебное пособие / И.В. Тесленко. Екатеринбург: УГТУ – УПИ, 2009. 140 с.
<https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/26547/1/978%E2%80%935%E2%80%93321%E2%80%931545%E2%80%932.pdf>
2. Костенко, Е.П. История менеджмента : учебное пособие / Е.П.Костенко, Е.В.Михалкина ; Южный федеральный университет. – Ростов-наДону : Издательство Южного федерального университета, 2014. – 606 с.
<http://institutional.narod.ru/managment/managment.pdf>
3. Менеджмент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича. — К. : МАУП, 2007. — 816 с.
https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/p08_21.pdf
4. Кредісов А. І. Історія вчень менеджменту: Підручник для вищих навч. заклад. - К.: Знання України, 2001. — 300 с. <https://studfile.net/preview/8504675/>
5. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / [С. В. Степаненко, С. Н. Антонюк, В. М. Феценко, Н. О. Тимочко] ; за ред. проф. С. В. Степаненка. — К. : КНЕУ, 2010. — 743, [1] с.
https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/inde/inde_praci/inde_prazi/iete_d/
6. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015 – 792 с.
http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26360/1/Istoria_ekon_dymku.pdf
7. Кравченко А.И. История менеджмента: Учебное пособие для вузов.— 5-е изд. — М.: Академический Проект: Трикта, 2005.— 560 с. —
<http://www.amac.md/Biblioteca/data/26/03/Management/Kravchenko.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Портал менеджера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bl.ofc.ru/>
2. Community of Practice: Спільнота практик місцевого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://udl.despro.org.ua/course/index.php?categoryid=1>
3. E-xecutive: Сообщество менеджеров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.menobr.ru/>
4. Prometheus – масові безкоштовні онлайн-курси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prometheus.org.ua/>